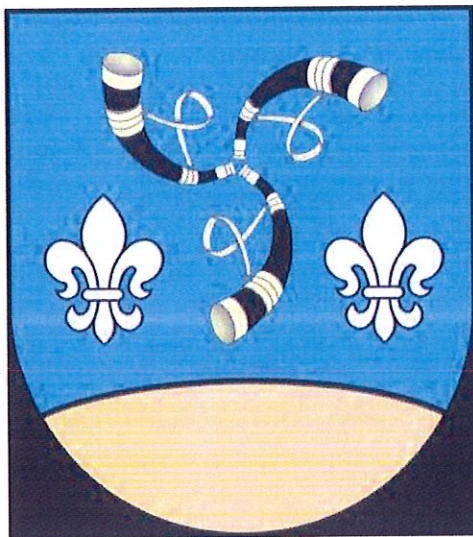

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
DLA GMINY NIEBORÓW
NA LATA 2024-2030**

Nieborów, 2024

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Podstawy prawne	4
II. Analiza zjawiska przemocy domowej w Gminie.....	6
1. Wprowadzenie	6
2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej – rekomendacje	6
3. Statystyka dot. przemocy domowej	10
4. Zasoby instytucjonalne	11
III. Cel Główny oraz Cele Strategiczne Programu.	13
1. Cel Główny.	13
2. Cele Strategiczne Programu.....	13
IV. Zespół Interdyscyplinarny	21
1. Powoływanie i skład ZI	21
2. Funkcjonowanie i działalność ZI	22
3. Zadania ZI.....	23
4. Grupy diagnostyczno-pomocowe	25
5. Skierowanie osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programach pomocowych.....	27
V. Realizacja Programu oraz finansowanie	29
VI. Prognoza zmian.....	30
VII. Monitoring i ewaluacja	31
Zakończenie	32

WSTĘP

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Jednak przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że [...] *przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń.*

Zjawisko przemocy domowej jest definiowane przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy zaznaczyć, że ustawa ta została gruntownie znowelizowana w 2023 r. (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw), włącznie z samą nazwą tego aktu prawnego. Dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione przez „przemoc domową”. Dodatkowo, rozszerzono zakres zadań podmiotów, które tworzą cały system przeciwdziałania przemocy domowej (szczególnie w obszarze zadań gmin). Wspomniana definicja przemocy domowej, charakteryzuje ją jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy, jak i jej konsekwencje. W literaturze wymienia się kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- zaniedbywanie.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się: przemoc w związku (małżeńskim, partnerskim), przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych, przemoc wobec osób niepełnosprawnych. Należy też zwrócić uwagę, że zgodnie z aktualnie przyjętą w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej terminologią, osoby mogą być uwikłane w przemoc w trzech niezależnych lub mocno powiązanych, a nawet nakładających się rolach:

- osoby doznającej przemocy (w starej terminologii-ofiary przemocy),
- osoby obserwującej przemoc (dawniej nazywanej świadkiem przemocy),
- osoby stosującej przemoc (w starej terminologii-sprawcy przemocy).

Zgodnie z wspomnianą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (art. 6 ust.2), do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Niniejszy Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Nieborów, w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) osób stosujących przemoc.

I. PODSTAWY PRAWNE

Podstawę prawną opracowania niniejszego Programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Nieborów na lata 2024-2030 (dalej jako: Program) stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm. – w szczególności uwzględniono zmiany wynikające z ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2023 r., poz. 535), a także następujące akty prawne:

1. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r., M.P. z 2023 r., poz. 1232);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.);
5. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.);
7. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r., poz. 1870).

Dodatkowo, przy opracowywaniu niniejszego Programu wzięto pod uwagę przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.), Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) oraz Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.).

Dokument jest również zgodny z Konwencją Stambulską – Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Niniejszym Program uwzględnia wytyczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nieborów na lata 2024-2030.

II. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej w Gminie Nieborów zostało rozpoznane na podstawie kilku bazowych elementów. W pierwszej kolejności przedstawione zostaną wybrane wnioski oraz rekomendacje¹ z przeprowadzonych badań, których efektem jest Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Nieborów. Kolejno, przedstawiono dane statystyczne dotyczące ujawnionych faktów przemocy w rodzinie (zaznaczyć trzeba, że dane te z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy). Na koniec, powyższe informacje uzupełniono o przedstawienie posiadanych zasobów.

2. Diagnoza zjawiska przemocy domowej – wnioski i rekomendacje

Diagnoza zjawiska przemocy domowej została przeprowadzona wśród mieszkańców w okresie styczeń-luty 2024 r. W badaniu łącznie udział wzięło 341 osób (168 dorosłych mieszkańców, 153 uczniów, a także 20 przedstawicieli instytucji publicznych – Urząd Gminy/GOPS). Badanie obejmowało między innymi problem przemocy.

Wnioski

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców

Wyniki badania dotyczące przemocy domowej wśród ankietowanych mieszkańców przedstawiają zróżnicowany obraz doświadczeń i świadomości w tej kwestii. Co do znajomości osób doświadczających przemocy domowej, najwięcej respondentów (44,05%) zadeklarowało, że nie znają takich osób, a druga w kolejności grupa (32,14%) wybrała odpowiedź "nie wiem". Jednakże, istnieje znaczący odsetek mieszkańców (23,81%), którzy stwierdzili, że znają osoby doświadczające przemocy domowej.

Jeśli chodzi o doświadczenia respondentów z przemocą, większość (66,67%) zadeklarowała, że nigdy nie doświadczyła żadnej formy przemocy. Jednak, istnieje grupa osób (21,43%), która doświadczyła przemocy więcej niż 12 miesięcy temu oraz mniejszy odsetek osób, które doświadczyły przemocy w okresie ostatnich 12 miesięcy (6,55%) i ostatnich 30 dni (5,36%). Respondenci, którzy doświadczyli przemocy, wskazywali różne formy, przy czym

¹ Decyzja o przedstawieniu jedynie wniosków i rekomendacji wynika z kwestii praktycznej – objętości Diagnozy.

najczęściej wymienianą była "przemoc psychiczna" (83,93%). Inne formy przemocy obejmują "przemoc fizyczną" (33,93%), "mobbing" (19,64%), "przemoc ekonomiczną" (12,5%), "zaniedbanie" (12,5%), a także "przemoc seksualną" (7,14%). Co do osób, wobec których przemoc została zastosowana, respondenci wskazywali na: "ojciec/opiekun", "pracodawca" i "partner/partnerka".

W kwestii stosowania przemocy, większość ankietowanych (89,29%) zadeklarowała, że nigdy nie stosowała żadnych form przemocy wobec innych osób. Jednakże, istnieje odsetek osób, które przyznały się do stosowania przemocy, głównie w przeszłości („więcej niż 12 miesięcy temu”) lub w okresie ostatnich 30 dni. Rzadziej występujące przypadki obejmują stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Co do rodzaju przemocy stosowanej przez tych, którzy przyznali się do jej stosowania, najczęściej wymieniane były "przemoc fizyczna" (61,11%) i "przemoc psychiczna" (50%). Niektórzy ankietowani zaznaczyli również, że nie są pewni, jaką formę przemocy stosowali. W odniesieniu do osób, w stosunku do których stosowano przemoc, najczęściej wskazywano na "mąż/żona" (33,33%), "dziecko/dzieci" (27,78%) i "obce osoby" (22,22%). Te odpowiedzi ukazują różnorodność relacji, w których występuje przemoc. Podejście mieszkańców do stosowania przemocy zostało poddane analizie, gdzie większość badanych (64,88%) wyraziła przekonanie, że nie ma okoliczności usprawiedliwiających stosowanie przemocy. Niemniej jednak, istnieje odsetek osób, które są niepewne lub uważają, że istnieją okoliczności usprawiedliwiające przemoc. W kontekście stosowania kar fizycznych wobec dzieci, większość respondentów (69,64%) zadeklarowała, że nie popiera takiego podejścia. Jednakże, istnieje mniejszy odsetek osób, które są niepewne (17,26%) lub popierają (13,10%) stosowanie kar fizycznych wobec dzieci.

Problem przemocy wśród uczniów ze klas 4-6

Wśród uczniów klas 4-6 istnieje powszechne przekonanie, że agresja lub przemoc wśród młodzieży jest przede wszystkim spowodowana uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy. Aż 88,89% respondentów uważa, że substancje psychoaktywne odgrywają kluczową rolę w generowaniu agresywnych zachowań. Ponadto, 77,78% respondentów wskazuje na problemy rodzinne jako istotny czynnik prowokujący przemoc wśród młodzieży. Inne czynniki, które zostały wymienione jako potencjalne źródła agresji, to zazdrość/zaborczość (70,37%), wpływ środowiska, znajomych itp. (62,96%), oraz wpływ Internetu, telewizji, gier komputerowych itp. (59,26%).

Co do doświadczania przemocy, większość uczniów (77,78%) zadeklarowała, że nie doświadczyła przemocy. Jednakże, 22,22% uczniów przyznało się do doświadczenia przemocy, a koledzy ze szkoły (50%) oraz znajomi/przyjaciele (33,33%) zostali wskazani jako główne osoby stosujące przemoc wobec ankietowanych. Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy, najczęściej spotykali się z fizycznymi formami przemocy, takimi jak bicie, szarpanie, kopanie (83,33%). Również doświadczanie psychicznej przemocy, w postaci gróźb, zastraszania, wyśmiewania, było dość powszechne (50%). Natomiast przemoc seksualna i zaniedbanie były rzadszymi zjawiskami, doświadczanym przez równo po 16,67% respondentów.

W kwestii stosowania przemocy, większość ankietowanych uczniów (77,78%) stwierdziła, że nie stosowali przemocy wobec innych osób. Jednakże 22,22% uczniów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc, zwykle wobec znajomych lub kolegów ze szkoły. Osoby, które przyznały się do stosowania przemocy, najczęściej wskazywały na fizyczne formy agresji, takie jak bicie, szarpanie czy kopanie (50%). Niemniej jednak, niektórzy z nich także przyznali się do stosowania przemocy psychicznej, w postaci zastraszania, wyśmiewania lub upokarzania innych osób (33,33%), czy też przemocy seksualnej (16,67%). Badani zapytani zostali o problem przemocy w swojej szkole. Większość uczniów (40,74%) odpowiedziała, że nie wie, czy taki problem istnieje. Jednakże 37,04% stwierdziło, że w ich szkole nie występuje przemoc, a 22,22% uważało, że problem przemocy jest obecny. Jeśli uczniowie mieliby się zwrócić o pomoc w przypadku zaistnienia problemu przemocy, najczęściej wskazywali na swoich rodziców lub opiekunów jako pierwszy wybór (81,48%). Następnie nauczycieli (44,44%) oraz znajomych lub przyjaciół (55,56%) również uznano za potencjalnych sojuszników w przypadku potrzeby wsparcia.

Problem przemocy wśród uczniów ze klas 7-8

Większość uczniów (76,19%) uważa, że agresja lub przemoc wśród młodzieży jest głównie spowodowana „uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy”. Kolejną często wskazywaną przyczyną są „problemy rodzinne” (61,9% respondentów). Inne czynniki to „wpływ środowiska, znajomych itp.” (59,52%), „zazdrość/zaborczość” (57,14%) oraz „depresja, stany lękowe i inne choroby psychiczne” (50,79%). W kwestii doświadczania przemocy przez uczniów, ponad połowa (57,94%) zadeklarowała, że nie doświadczyła przemocy. Jednak 42,06% uczniów odpowiedziało twierdząco na pytanie. Głównymi osobami stosującymi przemoc wobec badanych byli „koledzy ze szkoły” (56,6% osób) oraz „znajomi/przyjaciele” (39,62% badanych). W mniejszym stopniu wskazywano na rodzinę,

gdzie „siostra” była wskazywana przez 18,87%, a „brat” przez 13,21% badanych uczniów. Najczęściej wymienianymi zachowaniami, których doświadczali uczestnicy badania były sytuacje, gdzie „ktoś cię bił, spoliczkował, kopał, szarpał, dusił, popychał itp.” (50,94% uczniów). Kolejnym często spotykanym zachowaniem było „grożenie, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie, wyśmiewanie się z ciebie lub twojego wyglądu, zawstydzenie itp.” (49,06% uczniów). Większość uczniów, którzy doświadczali przemocy, stwierdziła, że osoby stosujące przemoc nie były pod wpływem substancji psychoaktywnych (71,7%).

W kwestii stosowania przemocy przez uczniów, ponad połowa (73,81%) zadeklarowała, że nie zdarzyło im się stosować przemocy wobec innych. Mniej niż jedna trzecia uczniów (26,19%) odpowiedziała twierdząco na pytanie. Uczniowie, którzy przyznali się do stosowania przemocy, najczęściej deklarowali, że ich działania były kierowane wobec „znajomych/przyjaciół” (54,55%) oraz „kolegów ze szkoły” (54,55%). Rzadziej wskazywano na stosowanie przemocy wobec „siostry” (39,39%). Osoby, które przyznały się do stosowania przemocy, najczęściej wybierały fizyczne formy, takie jak „bicie, szarpanie, popychanie” (81,82%). Mniej popularne formy to „grożenie, zastraszanie, przezywanie, upokarzanie, wyśmiewanie się” (30,3%) oraz „dotykanie kogoś w sposób niepożądany” (9,09%).

W odpowiedzi na pytanie, czy w szkole występuje problem przemocy, największa grupa uczniów (46,03%) odpowiedziała „tak”. Mniej niż jedna czwarta uczniów (23,02%) stwierdziła, że w ich szkole nie występuje problem przemocy. Gdy uczniowie doświadczają problemu przemocy, większość z nich (74,6%) zdecydowałaby się zwrócić o pomoc do „rodziców/opiekunów”. Inne instytucje, do których uczniowie mogliby się zwrócić, to „znajomi/przyjaciele” (38,89%), „nauczyciele” (32,54%), „radziłbym sobie sam/a” (27,78%), „inni członkowie rodziny” (22,22%) oraz „Policja” (17,46%).

Rekomendacje

W Diagnostyce zaprezentowane zostały kompleksowe rekomendacje dot. wszystkich obszarów społecznych. W niniejszym Programie przedstawione zostaną rekomendacje, które w sposób bezpośredni oraz pośredni odnoszą się do problemu przemocy domowej:

- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych.

- Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- Organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami.
- Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
- Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgania pomocy w wypadku występowania przemocy.
- Zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym.
- Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią.

3. Statystyka dot. przemocy domowej

Dane własne Gminy (m.in. pochodzących z ZI oraz GOPS):

		2021	2022	2023
Liczba rodzin, w których występuje lub istnieje podejrzenie przemocy domowej;		12	17	13
Liczba osób stosujących przemoc:	Ogółem:	12	17	13
	Kobiety:	2	3	1
	Mężczyźni:	10	14	12

Liczba osób doznających przemocy:	Ogółem:	23	34	23
	Kobiety:	8	12	16
	Mężczyźni:	5	4	7
	Dzieci:	10	18	8
Liczba sporządzonych NK:	Policja:	13	17	12
	ZI/OPS:	17	29	1

Dodać należy, że z pomocy (wsparcia, porad i konsultacji) oferowanych przez Gminę skorzystało w 2021 r., łącznie 12 osób, w 2022 r. – 11 osób, natomiast w 2023 r. – 13 osób.

Powyższe dane należy uzupełnić o informację pozyskane z Policji:

	2021	2022	2023
Liczba interwencji domowych:	108	137	97

4. Zasoby instytucjonalne

Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej: GOPS),
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA),
- Urząd Gminy,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Placówki oświatowe – szkoły podstawowe.

Dodatkowo, należy wskazać na instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren Gminy Nieborów, stanowiące wsparcie w realizacji działań wynikających z niniejszego Programu:

- Sąd Rejonowy w Łowiczu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (przy Sądzie Rejonowym),

- Prokuratura Rejonowa w Łowiczu,
- Komenda Powiatowa Policji w Łowiczu – Posterunek Policji w Nieborowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu.

III. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE STRATEGICZNE PROGRAMU.

1. Cel Główny.

Celem Głównym niniejszego Programu jest:

PODEJMOWANIE BIEŻĄCYCH ORAZ PROFILAKTYCZNYCH
(ZAPOBIEGAWCZYCH) DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO ZNACZNEGO
ZMNIEJSZENIA SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ
SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ZMIANA NEGATYWNYCH POSTAW SPOŁECZNYCH TOLERUJĄCYCH
PRZEMOC LUB UTRUDNIAJĄCYCH INTERWENCJE
W PRZYPADKACH UJAWNIONEJ PRZEMOCY.

2. Cele Strategiczne Programu.

Cele Strategiczne określone w niniejszym Programie wynikają z przeprowadzonej diagnozy skali zjawiska problemu przemocy domowej, jak również stanowią swego rodzaju kontynuację dotychczas podejmowanych działań (z uwzględnieniem zmian oraz koniecznością pogłębienia realizowanych zadań).

<u>Cel strategiczny nr 1:</u> <u>Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy poprzez realizację badania społecznego, adresowanego do dorosłych mieszkańców gminy, a także profesjonalistów pracujących w obszarze przemocy. Badanie takie powinno dać jasną odpowiedź na pytania jaka jest rzeczywista skala problemu przemocy domowej, kogo ten problem najbardziej dotyczy, jakie czynniki sprzyjają przemocy, jakich działań lokalnych oczekują mieszkańcy, a także jakie kierunki pracy należy podejmować, aby ograniczać skalę zjawiska. Badanie może objąć również rozpoznanie w zakresie problemu cyberprzemocy.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny (możliwość zlecenia na rzecz wyspecjalizowanego podmiotu zewnętrznego). <u>Wsparcie/Współpraca:</u> GOPS oraz Urząd Gminy (możliwość zrealizowania kompleksowej diagnozy, obejmującej szereg problemów z zakresu pomocy społecznej).
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030. Działanie ciągłe.	
<u>Wskaźnik:</u> liczba osób (dorosłych i młodzieży) biorących udział w diagnozie, wykonana diagnoza (diagnozy).	
<u>Cel strategiczny nr 2:</u> <u>Koordinacja działań lokalnych podmiotów – realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
Działania: Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie gminy Zespołu Interdyscyplinarnego, przy uwzględnieniu zmian wynikających z nowelizacji z 2023 r. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego z pewnością przyczyni się do szybkiego, skoordynowanego i skutecznego	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny.

podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, jak również planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb danej rodziny. Zespół Interdyscyplinarny koordynować będzie także działania lokalnych instytucji, organizacji i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, celem bardziej skutecznego podejmowania i realizowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy. Koordynacyjna funkcja Zespołu Interdyscyplinarnego obejmować będzie m.in.: – pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy, w tym powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych, – kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów, – monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, – realizacja procedury „Niebieskie Karty”, – gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.	<u>Wsparcie:</u> – GOPS, – GKRPA, – Urząd Gminy, – PCPR, – Placówki oświatowe, – Policja.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030. Działanie ciągle.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych, – liczba osób skierowanych do specjalistów, – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,	

– liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, – liczba posiedzeń Zespołu i Grup diagnostyczno-pomocowych.	
<u>Cel strategiczny 3:</u> <u>Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym nt. zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwięzonym w przemoc (w tym cyberprzemoc), 2) publikowanie na stronie internetowej GOPS oraz Urzędu Gminy informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwięzonych w zjawisko przemocy domowej, 3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – GOPS, – Urząd Gminy, – PCPR.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030: Ad. 1 – działanie realizowane raz w roku (w razie potrzeby części); Ad. 2 – działanie ciągłe – bieżąca aktualizacja danych; Ad. 3 – działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych; – liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej GOPS oraz Urzędu Gminy,	

– liczba mieszkańców gminy zainteresowanych udziałem w programach dla osób stosujących przemoc domową.	
<u>Cel strategiczny 4:</u> <u>Zapewnienie pomocy i należytego wsparcia</u> <u>osobom doświadczającym przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) zapewnienie możliwości skorzystania z bezpłatnych porad pedagoga i psychologa, 2) skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”, m.in. poprzez pracę grup diagnostyczno-pomocowych, ukierunkowana na objęcie pomocą i wsparciem osób doświadczających przemocy oraz członków ich rodzin (głównie osoby zależne), 3) informowanie prokuratury/policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw ściganych z urzędu, a związanych z przemocą domową, 4) informowanie osób doświadczających przemocy o możliwościach profesjonalnej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp.) pomocy realizowanych poza gminą (terytorialnie, jak również kompetencyjnie), 5) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – GOPS, – GKRPA, – Policja, – Placówki oświatowe.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030 .Działanie ciągle.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba udzielonych informacji oraz porad, – liczba założonych „Niebieskich Kart”, – liczba „Niebieskich Kart”, zamkniętych ze względu na zatrzymanie przemocy i zrealizowanie programu pomocy rodzinie,	

– liczba i rodzaj form pomocy udzielonych osobom doświadczającym przemocy domowej, – liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia, – liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu.	
<u>Cel strategiczny 5:</u> <u>Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych</u> <u>dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) realizacja w szkołach zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy oraz sposobów ochrony przed przemocą (ze szczególnym uwzględnieniem problemu cyberprzemocy), 2) edukacja rodziców w zakresie komunikacji i metod wychowywania dzieci bez odwoływania się do przemocy, a także w obszarze cyberprzemocy (rozpoznawanie przypadków wśród dzieci, zapobieganie oraz pomoc), 3) promowanie wzorca budowania relacji partnerskich oraz rodzicielskich bez stosowania przemocy,	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – GOPS, – GKRPA, – Placówki oświatowe, – Policja.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030: Ad. 1 – działanie realizowane raz w roku szkolnym(w razie możliwości – raz na semestr); Ad. 2 – działanie realizowane raz na semestr szkolny; Ad. 3 – działanie ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych w szkołach, – liczba spotkań edukacyjnych z rodzicami, – liczba rodziców uczestniczących w w/w spotkaniach.	

<u>Cel strategiczny 6</u> <u>Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) wytypowanie rodzin, które ze względu na występowanie w nich czynników ryzyka pojawienia się przemocy, winny być objęte działaniami profilaktycznymi i wszechstronnym wsparciem, 2) prowadzenie pracy socjalnej, 3) objęcie pomocą asystenta rodziny, 4) współpraca z rodzinnymi kuratorami sądowymi w zakresie realizacji działań pomocowych dla rodzin, 5) współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi, oferującymi pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, zagrożonej przemocą.	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – GOPS, – GKRPA, – Punkt Konsultacyjny, – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030. Działania ciągłe.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba rodzin zagrożonych przemocą, wytypowanych do objęcia działaniami profilaktycznymi i wsparciem, – liczba zagrożonych rodzin objętych pracą socjalną, – liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, – liczba konsultacji z kuratorami sądowymi dotyczących pomocy osobom/rodzinom zagrożonym przemocą, – liczba osób z w/w rodzin skierowanych do placówek świadczących pomoc psychologiczną, – liczba działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz rodzin zagrożonych przemocą, podjętych wspólnie z podmiotami zewnętrznymi.	

<u>Cel strategiczny 7:</u> <u>Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.</u>	
<u>Działania:</u>	<u>Wykonawca/wsparcie:</u>
1) organizowanie/finansowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, dotyczących praktycznych aspektów funkcjonowania ZI, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”, 2) organizowanie lub finansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się pracą z osobami uwięzłymi w przemoc (w tym również cyberprzemoc – rozpoznanie i zapobieganie),	<u>Wykonawca/Koordinator:</u> Zespół Interdyscyplinarny. <u>Wsparcie:</u> – GOPS, – GKRPA, – Urząd Gminy.
<u>Termin realizacji:</u> 2024-2030. Działania podejmowane w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.	
<u>Wskaźniki:</u> – liczba zorganizowanych szkoleń dla członków ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, – liczba osób uczestniczących w szkoleniach, – liczba szkoleń specjalistycznych dla osób zajmujących się pracą z osobami/rodzinami uwięzłymi w przemoc.	

IV. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Wspomniana już nowelizacja² ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 r., w znaczący sposób rozszerzyła i zmodyfikowała działalność Zespołów Interdyscyplinarnych (dalej w niniejszym Rozdziale: ZI). W art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (dalej w niniejszym Rozdziale: ustawa) wprowadzono szereg szczegółowych rozwiązań dotyczących funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych. Dodatkowo, art. 16 ustawy nowelizującej nakazuje rozwiązanie dotychczasowych Zespołów i powołanie nowych (zgodnie z nowymi zasadami). W konsekwencji, konieczne jest przedstawienie zasad powoływania i funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego (w tym również grup diagnostyczno-pomocowych).

1. Powoływanie i skład ZI

Art. 9a ust. 1 ustawy wskazuje wprost, że *„gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym”*. Kolejno, w ust. 2 wskazano, że ZI powoływany jest przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych.

W skład ZI wchodzi także kuratorzy sądowi. Dodatkowo, w skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową.

² Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 535).

W skład Zespołu mogą wchodzić również prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone powyżej, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Rada Gminy określa, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na pierwszym posiedzeniu ZI, członkowie Zespołu powołują ze swojego grona Przewodniczącego. Zespół wybiera również Zastępcę Przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który wykonuje obowiązki powierzone mu przez Przewodniczącego Zespołu i zastępuje go w czasie nieobecności.

Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego w szczególności:

- 1) kieruje pracami zespołu interdyscyplinarnego;
- 2) organizuje pracę zespołu interdyscyplinarnego;
- 3) reprezentuje zespół interdyscyplinarny na zewnątrz.

Członkowie ZI, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład Zespołu, przechodzą obowiązkowe szkolenie, realizowane przez samorząd województwa (zadanie własne samorządu województwa, zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy).

2. Funkcjonowanie i działalność ZI

Pierwsze posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego zwołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Kolejne posiedzenia ZI są już zwoływane przez Przewodniczącego.

Posiedzenia ZI odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. O terminie posiedzenia ZI jego członkowie są informowani z 7-dniowym wyprzedzeniem.

Udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego jest obowiązkowy. Członek ZI, który nie może uczestniczyć w posiedzeniu Zespołu, informuje Przewodniczącego Zespołu o przyczynach swojej nieobecności w terminie co najmniej dwóch dni roboczych przed zaplanowanym posiedzeniem tegoż Zespołu. Jednakże, niedotrzymanie tego terminu może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami, w tym obłożną chorobą członka ZI lub innym zdarzeniem losowym.

W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka Zespołu na posiedzeniu Przewodniczący informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności (na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną).

Zgodnie z art. 9a ust. 7c ustawy „w uzasadnionych przypadkach zespół interdyscyplinarny realizuje działania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i 2, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną”.

Zespół Interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki swojego funkcjonowania, jak również tryb oraz sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego (a także grup diagnostyczno-pomocowych) wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Porozumienia te określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także kwestie dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Centrum Usług Społecznych.

Zagadnienia związane z przetwarzaniem danych osobowych przez ZI bądź grupy diagnostyczno-pomocowe, określa art. 9c ustawy (szczególnie do zachowania poufności wszelkich informacji i danych, które uzyskali przy realizacji powierzonych zadań – ust. 2, jak również złożenia stosownego oświadczenia – ust. 3).

3. Zadania ZI

Zgodnie z art. 9b ust. 1 ustawy, Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. W ust. 2 tego przepisu, wskazano, że do zadań Zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz

integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 ustawy, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a ustawy – tzn. przekazanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Jeżeli osobą stosującą przemoc domową jest funkcjonariusz Policji bądź żołnierz Żandarmerii Wojskowej, Zespół Interdyscyplinarny informuje odpowiednio: komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Policji bądź komendanta właściwej jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej, o złożeniu zawiadomienia, o którym mowa w pkt 10.

Procedura „Niebieskie Karty” realizowana jest zgodnie z regulacjami określonymi w art. 9d, 9e, 9f oraz 9h ustawy oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

4. Grupy diagnostyczno-pomocowe

Grupy diagnostyczno-pomocowe są podmiotami, które zastąpiły dotychczasowe grupy robocze. Zgodnie z art. 9a ust. 10, grupę diagnostyczno-pomocową powołuje Zespół Interdyscyplinarny w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej.

Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej. Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi obowiązkowo:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

Dodatkowo, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza gdy udział żołnierza Żandarmerii Wojskowej nie jest możliwy, w skład grupy diagnostyczno-pomocowej może wchodzić inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub jej przełożony.

Poszerzenie składu grupy diagnostyczno-pomocowej o dodatkowe osoby, następuje na wniosek obowiązkowych członków tej grupy (pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji bądź żołnierz ŻW).

Członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej są obowiązani podnosić swoje kompetencje poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez samorząd województwa, w szczególności w zakresie pracy z osobą doznającą przemocy domowej oraz osobą stosującą przemoc domową.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:

- a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Wnioski grupy diagnostyczno-pomocowej, o których mowa w pkt 5 i 6, są dla ZI wiążące.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

Z kolei do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

W przypadku niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej grupa diagnostyczno-pomocowa odstępuje od dalszych działań, co jest dokumentowane w formie pisemnej i elektronicznej

5. Skierowanie osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programach pomocowych

Jednym z uprawnień grup diagnostyczno-pomocowych jest występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową (art. 9b ust. 8 pkt 5, które to wnioski, zgodnie z ust. 4 tegoż przepisu są dla ZI wiążące).

Po rozpatrzeniu wskazanego wniosku, Zespół Interdyscyplinarny:

- 1) informuje osobę stosującą przemoc domową o skierowaniu jej do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 2) informuje osobę stosującą przemoc domową o podmiocie, który realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową lub program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) zobowiązuje osobę stosującą przemoc domową do zgłoszenia się, w terminie 30 dni od dnia doręczenia skierowania, do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym

dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

- 4) poucza osobę stosującą przemoc domową o obowiązku niezwłocznego dostarczenia grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczeń (o których mowa w art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4 ustawy);
- 5) poucza osobę stosującą przemoc domową, że w przypadku nieusprawiedliwionego niewykonywania przez nią obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy, w tym niedostarczenia zaświadczeń (o których mowa art. 4 ust. 6 pkt 2 i 4 ustawy), zostanie złożone zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 6) zawiadamia właściwego starostę o skierowaniu osoby stosującej przemoc do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową oraz występuje z wnioskiem o przekazanie danych dotyczących terminów realizacji tych programów;
- 7) zawiadamia grupę diagnostyczno-pomocową o skierowaniu osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Grupa diagnostyczno-pomocowa po upływie terminu określonego w ww. pkt 3 (tj. 30 dni) wzywa dwukrotnie, w odstępach maksymalnie 30-dniowych, osobę stosującą przemoc domową do przedstawienia zaświadczenia o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy .

W przypadku niedostarczenia grupie diagnostyczno-pomocowej wskazanego zaświadczenia w terminie 90 dni od dnia doręczenia skierowania (o którym mowa w ww. pkt 3), albo niedostarczenia zaświadczenia, o ukończeniu stosownego programu korekcyjno-edukacyjnego bądź psychologiczno-terapeutycznego w terminie 30 dni od dnia ukończenia programu, grupa diagnostyczno-pomocowa niezwłocznie występuje do zespołu interdyscyplinarnego o złożenie zawiadomienia, o którym mowa w ww. pkt 5 (tj. zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia).

V. REALIZACJA PROGRAMU ORAZ FINANSOWANIE

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą domową.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest zatem uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z Diagnozy Problemów Społecznych.

Wobec powyższego, mając również na uwadze treść art. 9a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, **niniejszy Program będzie realizowany, a także zarządzany, przez Zespół Interdyscyplinarny** (Rozdział IV). Trzeba jednak zaznaczyć, że wskazany przepis (art. 9a ust. 1), stanowi iż to gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, **w szczególności** w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym. W konsekwencji należy podkreślić konieczność ścisłej i skoordynowanej współpracy między wszystkimi jednostkami gminy, które mogą udzielić wsparcia Zespołowi Interdyscyplinarnemu – przede wszystkim podmioty wskazane jako zasoby instytucjonalne gminy (Rozdział II.5).

Program realizowany będzie w okresie od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2030 roku.

Źródłem finansowania zadań zawartych w niniejszym Programie są środki własne Gminy Nieborów oraz środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programu. Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być również przeznaczane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej (w rodzinach z problemem alkoholowym).

VI. PROGNOZA ZMIAN

W związku z przedstawionym Celem Głównym, a także Celami Szczegółowymi, zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2024-2030 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości zachowań przemocowych,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej,
- bardziej efektywnej pomocy osobom uwięzionym w przemoc,
- zapobieganiu nowym incydentom przemocy poprzez objęcie opieką rodzin zagrożonym przemocą domową,
- ochrony osób doświadczających przemocy poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”, a także wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową,
- wzrostu wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy, sposobów ochrony przed przemocą oraz miejsc udzielających pomocy osobom i rodzinom uwięzionym w przemoc,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania sprawnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową.

VII. MONITORING I EWALUACJA

Niniejszy Program będzie realizowany i monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji programu, tj.:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej,
- form udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy domowej.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy domowej,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- pozostałe wskaźniki określone w ramach opisywanych działań,
- dane dotyczące odbioru zajęć, form pomocy, zmian postaw, zebrane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie, a także zwiększenie dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Jednocześnie, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednoznacznie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc domowa nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej pozwoli na dążenie do osiągnięcia tegoż celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów strategicznych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Niniejszy Program nie jest dokumentem zamkniętym, i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.